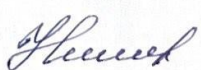

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
 Олексій ЖИЛЬЦОВ
«» 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТРУДОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

	для студентів
спеціальності	073 «Менеджмент»
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	073.00.01 «Менеджмент організацій»

3038/24
15.04.2024 Київ – 2024

Розробник:

Байталюк Ольга Михайлівна, старший викладач кафедри приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Байталюк Ольга Михайлівна, старший викладач кафедри приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол №6 від «12» січня 2024 року

Завідувач кафедри приватного права _____ (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з керівником проєктної групи освітньої програми 073.00.01 «Менеджмент організацій»
2024 р.

Гарант освітньої програми (Олена АКІЛІНА)

Робочу програму перевірено
2024 р.

Заступник декана _____ (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	Денна
Трудове законодавство	
<i>Вид дисципліни</i>	Вибіркова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	Українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4 / 120
<i>Курс</i>	2
<i>Семестр</i>	4
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	1
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні</i>	56
<i>Модульний контроль</i>	8
<i>Семестровий контроль</i>	30
<i>Самостійна робота</i>	26
<i>Форма семестрового контролю</i>	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів комплексного бачення трудового законодавства та практики його застосування.

Зазначеній меті навчальної дисципліни підпорядковані такі завдання:

- визначити поняття трудового законодавства, його поняття, систему та засади;
- окреслити колективні договори та угоди, сферу їхнього укладення, сторони, зміст та дію таких договорів і угод, співвідношення законодавства і колективного договору, угоди, трудового договору, а також визначити строки, порядок ведення переговорів, розв’язання розбіжностей, що виникають під час їх ведення, порядок розробки, укладення та внесення змін і доповнень до колективного договору, угоди, відповідальність за його виконання;
- визначити поняття, форму, строки і укладення трудового договору;
- охарактеризувати правове регулювання переведення на іншу роботу, а також окреслити приписи про зміну істотних умов праці;
- окреслити відсторонення від роботи;
- охарактеризувати призупинення дії трудового договору;
- окреслити припинення трудового договору;
- охарактеризувати правове регулювання робочого часу та часу відпочинку;
- окреслити правове регулювання нормування та оплати праці;
- охарактеризувати спрощений режим правового регулювання трудових відносин;
- окреслити правове регулювання трудової дисципліни;
- охарактеризувати правове регулювання матеріальної відповідальності працівників;
- окреслити правове регулювання охорони праці, праці жінок і молоді.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-8. Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, зокрема, здатність до самонавчання.

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-11. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК-12. Здатність до генерування нових ідей (креативність).

ЗК-13. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

ЗК-14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК-15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності спеціальності (ФК) –

ФК-5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

ФК-6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

ФК-8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

ФК-10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

ФК-13. Розуміти принципи права та використовувати їх у професійній діяльності.

ФКу-17. Здатність до підготовки та реалізації організаційних проектів.

Додаткові спеціальні (фахові) компетентності –

ДФК 1 Здатність орієнтуватися у нормативно-правовому забезпеченні трудової діяльності та кадрової роботи

3. Результати навчання за навчальною дисципліною

Студент має:

РН-1 Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН-4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

РН-5 Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

РН-8 Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

РН-10 Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

РН-12 Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

РН-13 Спілкуватись у усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

РН-16 Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Додаткові результати навчання –

ДРН 1 Демонструвати глибокі знання та розуміння нормативно-правового забезпечення трудової діяльності та кадрової роботи

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього го	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна				Лабораторні	
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні		
Змістовий модуль 1. Правове регулювання індивідуальних трудових відносин							
Тема 1. Поняття, предмет, метод і система трудового права. Джерела трудового права	6	2	2	-	-	2	
Тема 2. Поняття, форма, строки і укладення трудового договору	6	2	2	-	-	2	
Тема 3. Правове регулювання переведення на іншу роботу. Зміна істотних умов праці	6	2	2	-	-	2	
Тема 4. Відсторонення від роботи. Призупинення дії трудового договору. Припинення трудового договору	10	4	4	-	-	2	
Тема 5. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку	10	4	4	-	-	2	
Тема 6. Правове регулювання нормування та оплати праці	8	4	2	-	-	2	
Тема 7. Спрощений режим правового регулювання трудових відносин	6	2	2	-	-	2	
Тема 8. Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність працівників	6	2	2	-	-	2	
Тема 9. Правове регулювання охорони праці, праці жінок і молоді	10	2	4	-	-	4	
Модульний контроль	6						
Разом	104	24	24	0	0	20	
Змістовий модуль 2. Правове регулювання колективних трудових відносин							
Тема 10. Колективні договори та угоди		2	2	-	-	4	
Тема 11. Вирішення колективних трудових спорів		2	2	-	-	2	
Модульний контроль	2						
Разом	16	4	4	0	0	6	
Семестровий контроль	30						
Усього	120	28	28	0	0	26	

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система трудового права. Джерела трудового права

Право людини на працю, його зміст та значення в системі прав людини. Міжнародно-правові стандарти прав людини у сфері застосування найманої праці.

Конституційні засади права людини і громадянина на працю в Україні. Система гарантій забезпечення права людини на працю. Обмеження та звуження права на працю. Зміст права на працю в умовах воєнного стану.

Історія становлення і розвитку трудового права як галузі права. Поняття трудового права як галузі права. Місце трудового права в системі права. Суспільні відносини, що становлять предмет регулювання трудового права.

Поняття й особливості методу трудового права. Поєднання державно-правового і договірно-правового регулювання трудових відносин; поєднання імперативного і диспозитивного методів правового регулювання трудових відносин. Єдність і диференціація трудового права.

Функції трудового права в умовах становлення соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Зміст регулятивної, захисної, соціальної, виховної та виробничої функцій трудового права. Поняття системи трудового права як галузі права. Основні інститути трудового права. Система та розвиток науки трудового права.

Поняття джерел трудового права їх особливості, класифікація та види.

Конституція України як основне джерело трудового права. Міжнародно-правові договори як джерела трудового права. Кодекс законів про працю України та закони України. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела трудового права. Загальне і спеціальне трудове законодавство. Договірно-правові акти як джерела трудового права.

Проект закону «Про працю» та його характеристика.

Проблема адаптації трудового законодавства до актів Європейського Союзу, конвенцій та рекомендацій МОП.

Дія законів і інших нормативно-правових актів у часі і в просторі. Сфера дії нормативних актів про працю. Значення судової практики в застосуванні норм трудового права.

Рекомендовані джерела: основні [1, 2; 1-8], додаткові [1].

Тема 2. Поняття, форма, строки і укладення трудового договору

Поняття трудового договору. Порівняльно-правова характеристика трудового та цивільного договору.

Трудовий контракт як особлива форма трудового договору.

Трудовий договір з нефіксованим робочим часом як особливий вид трудового договору.

Строки трудового договору.

Укладення трудового договору. Укладення трудового договору особою, яка вперше приймається на роботу. Пакет документів, що подаються роботодавцю. Законодавчі обмеження спільної роботи родичів на підприємстві, в установі, організації. Особи, щодо яких не встановлюється при прийнятті на роботу. Випробування при прийнятті на роботу. Строк випробування при прийнятті на роботу. Результати випробування при прийнятті на роботу. Обов'язок роботодавця до початку роботи працівника за трудовим договором. Обов'язок працівника особисто виконувати доручену йому роботу. Переважне право на укладення трудового договору у разі поворотного прийняття на роботу. Законодавчі гарантії при укладенні трудового договору.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1-2], основні [1-9], додаткові [1].

Тема 3. Правове регулювання переведення на іншу роботу. Зміна істотних умов праці

Правове регулювання переведення на іншу роботу.

Правове регулювання зміни істотних умов праці. Незастосування у період дії воєнного стану приписів Кодексу законів про працю України повідомлення працівника про зміну істотних умов праці.

Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці.

Тимчасове переведення працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором.

Тимчасове переведення на іншу роботу в разі простою.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1], основні [1-6], додаткові [2, 3].

Тема 4. Відсторонення від роботи. Призупинення дії трудового договору. Припинення трудового договору

Підстави відсторонення працівників від роботи роботодавцем.

Призупинення дії трудового договору.

Підстави припинення трудового договору.

Розірвання трудового договору, укладеного на невизначений строк, з ініціативи працівника.

Розірвання строкового трудового договору з ініціативи працівника.

Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з окремими категоріями працівників за певних умов.

Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця за попередньою згодою виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника).

Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця без попередньої згоди виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника).

Розірвання трудового договору з керівником на вимогу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника).

Вихідна допомога під час припинення трудового договору.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1], основні [1-8], додаткові [2, 3].

Тема 5. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку

Правове регулювання робочого часу. Норма тривалості робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. П'яти- і шестиденний робочий тиждень та тривалість щоденної роботи. Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів. Тривалість роботи в нічний час. Незастосування у період дії воєнного стану приписів Кодексу законів про працю України про тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів, в нічний час. Заборона роботи в нічний час. Неповний робочий час. Початок і закінчення роботи. Робота змінами. Перерви між змінами. Гнучкий режим робочого часу. Надомна робота. Дистанційна робота. Підсумований облік робочого часу. Обмеження надурочних робіт. Заборона залучення до надурочних робіт. Необхідність одержання дозволу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) підприємства, установи, організації для проведення надурочних робіт. Граничні норми застосування надурочних робіт.

Правове регулювання часу відпочинку. Перерва для відпочинку і харчування. Вихідні дні. Вихідні дні на підприємствах, в установах, організаціях, пов'язаних з обслуговуванням населення. Вихідні дні на безперервно діючих підприємствах, в установах, організаціях. Тривалість щотижневого безперервного відпочинку. Заборона роботи у вихідні дні. Винятковий порядок застосування такої роботи. Компенсація за роботу у вихідний день. Святкові і неробочі дні. Не застосування у період дії воєнного стану приписів Кодексу законів про працю України про не провадження роботи в святкові дні та дні релігійних свят. Щорічні відпустки. Тривалість щорічної основної відпустки. Щорічні додаткові відпустки та їх тривалість. Творча відпустка. Відпустка для підготовки та участі в змаганнях. Додаткова відпустка окремим категоріям громадян та постраждалим учасникам Революції Гідності. Відпустка при народженні дитини. Невключення днів тимчасової непрацездатності до щорічних відпусток. Неврахування святкових і неробочих днів під час визначення тривалості щорічних відпусток та незастосування таких приписів Кодексу законів про працю України у період дії воєнного стану. Порядок і умови надання щорічних відпусток. Відкликання з відпустки. Перенесення щорічної

відпустки. Законодавча заборона у період дії воєнного стану ненадання щорічних відпусток повної тривалості протягом двох років поспіль, а також ненадання їх протягом робочого року особам віком до 18 років та працівникам, які мають право на щорічні додаткові відпустки за роботу із шкідливими і важкими умовами чи з особливим характером праці. Обчислення стажу роботи, що дає право на щорічну відпустку. Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1, 2, 3], основні [1-8], додаткові [2, 3, 6].

Тема 6. Правове регулювання нормування та оплати праці

Правове регулювання нормування праці. Норми праці. Запровадження, заміна і перегляд норм праці. Строк дії норм праці. Умови праці, які мають враховуватися при розробленні норм виробітку (норм часу) і норм обслуговування. Заміна і перегляд єдиних і типових норм. Порядок визначення розцінок при відрядній оплаті праці. Збереження попередніх розцінок при впровадженні винаходу, корисної моделі, промислового зразка чи раціоналізаторської пропозиції. Встановлення нормованих завдань при почасовій оплаті праці.

Правове регулювання оплати праці. Поняття заробітної плати. Обставини, що впливають на розмір заробітної плати. Поняття мінімальної заробітної плати. Питання державного і договірної регулювання оплати праці, прав працівників на оплату праці та їх захисту. Місячний та погодинний розміри заробітної плати. Індексація заробітної плати. Системи оплати праці. Оплата праці на підприємствах, в установах і організаціях. Оплата праці працівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету. Оплата праці на важких роботах, на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, на роботах з особливими природними географічними і геологічними умовами та умовами підвищеного ризику для здоров'я. Оплата праці за сумісництвом. Розбіжності сумісництва і суміщення. Повідомлення працівників про запровадження нових або зміну діючих умов оплати праці. Оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації. Оплата праці при суміщенні професій (посад) і виконанні обов'язків тимчасово відсутнього працівника. Оплата роботи в надурочний час. Оплата роботи у святкові і неробочі дні. Оплата роботи у нічний час. Оплата праці за незакінченим відрядним нарядом. Повідомлення працівника про розміри оплати праці. Порядок оплати праці при невиконанні норм виробітку. Порядок оплати праці при виготовленні продукції, що виявилася браком. Порядок оплати часу простою, а також при освоєнні нового виробництва (продукції). Збереження заробітної плати при переведенні на іншу постійну нижчеоплачувану роботу і переміщенні. Строки виплати заробітної плати. Строки розрахунку при звільненні. Відповідальність за затримку розрахунку при звільненні.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1, 2, 7], основні [1-8], додаткові [2,4].

Тема 7. Спрощений режим правового регулювання трудових відносин

Випадки застосування і незастосування спрощеного режиму правового регулювання трудових відносин.

Добровільні засади застосування спрощеного режиму правового регулювання трудових відносин.

Особливості надання працівникам щорічних оплачуваних відпусток та відпусток без збереження заробітної плати надаються працівникам в умовах спрощеного режиму правового регулювання трудових відносин.

Трудовий договір в умовах спрощеного режиму правового регулювання трудових відносин.

Строки виплати заробітної плати в умовах спрощеного режиму правового регулювання трудових відносин.

Припинення трудового договору в умовах спрощеного режиму правового регулювання трудових відносин.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1], основні [1-6], додаткові [8,10].

Тема 8. Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність працівників

Правове регулювання трудової дисципліни. Обов'язки працівників. Забезпечення трудової дисципліни. Обов'язки роботодавця. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Статuti і положення про дисципліну. Заохочення за успіхи в роботі. Порядок застосування заохочень. Переваги і пільги для працівників, які успішно і сумлінно виконують свої трудові обов'язки. Стягнення за

порушення трудової дисципліни. Органи, які правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення. Строк для застосування дисциплінарного стягнення. Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Оскарження дисциплінарного стягнення. Зняття дисциплінарного стягнення. Передача питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу.

Правове регулювання матеріальної відповідальності працівників. Загальні підстави і умови матеріальної відповідальності працівників. Обов'язки роботодавця та працівників зі збереження майна. Матеріальна відповідальність у межах середнього місячного заробітку. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності. Межі матеріальної відповідальності у випадках, коли фактичний розмір шкоди перевищує її номінальний розмір. Письмовий договір про повну матеріальну відповідальність. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність. Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником. Обставини, які підлягають врахуванню під час визначення розміру відшкодування. Обов'язок доказування наявності умов для покладення матеріальної відповідальності на працівника.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1], основні [1-6], додаткові [11].

Тема 9. Правове регулювання охорони праці, праці жінок і молоді

Правове регулювання охорони праці. Поняття охорони праці. Створення безпечних і нешкідливих умов праці. Додержання вимог щодо охорони праці під час проектування, будівництва (виготовлення) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва. Заборона введення в експлуатацію підприємств, які не відповідають вимогам охорони праці. Заборона передачі у виробництво зразків нових машин та інших засобів виробництва, впровадження нових технологій, що не відповідають вимогам охорони праці. Обов'язок роботодавця щодо полегшення і оздоровлення умов праці працівників. Обов'язок працівника виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці. Контроль за додержанням вимог нормативних актів про охорону праці. Заходи щодо охорони праці. Кошти на заходи по охороні праці. Видача спеціального одягу та інших засобів індивідуального захисту. Компенсаційні виплати за невиданий спеціальний одяг і спеціальне взуття. Видача мила та знешкджуючих засобів. Видача молока і лікувально-профілактичного харчування. Забезпечення працівників гарячих цехів газованою солоною водою. Перерви в роботі для обігрівання і відпочинку. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Переведення на легшу роботу. Обов'язки роботодавця щодо розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Застосування праці осіб з інвалідністю. Компенсація шкоди в разі ушкодження здоров'я працівників.

Правове регулювання праці жінок. Роботи, на яких забороняється застосування праці жінок. Законодавчі обмеження праці жінок на роботах у нічний час. Заборона залучення вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до 3 років, до нічних, надурочних робіт, робіт у вихідні дні і направлення їх у відрядження. Обмеження залучення жінок, що мають дітей віком від 3 до 14 років або дітей з інвалідністю, до надурочних робіт і направлення їх у відрядження. Переведення на легшу роботу вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до 3 років. Відпустки у зв'язку з вагітністю, пологами і для догляду за дитиною. Приєднання щорічної відпустки до відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Порядок надання відпустки для догляду за дитиною і зарахування її до стажу роботи. Відпустка працівникам, які усиновили дитину (дітей). Додаткова відпустка працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи. Перерви для годування дитини. Гарантії при прийнятті на роботу і заборона звільнення вагітних жінок і жінок, які мають дітей. Надання вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей віком до 14 років, путівок до санаторіїв та будинків відпочинку і подання їм матеріальної допомоги. Обслуговування матері на підприємствах, в організаціях. Гарантії особам, які виховують малолітніх дітей без матері.

Правове регулювання праці молоді. Права неповнолітніх у трудових правовідносинах. Вік, з якого допускається прийняття на роботу. Облік працівників, які не досягли повноліття. Роботи, на яких забороняється застосування праці осіб молодше 18 років. Медичні огляди осіб молодше 18 років. Заборона залучати працівників молодше 18 років до нічних, надурочних робіт і робіт у вихідні дні. Норми виробітку для молодих працівників. Оплата праці працівників молодше 18 років при скороченій тривалості щоденної роботи. Відпустки працівникам віком до 18 років. Надання молоді першого робочого місяця. Обмеження звільнення працівників молодше 18 років. Розірвання трудового договору з неповнолітнім на вимогу його батьків або інших осіб. Участь молодіжних організацій у розгляді

питань праці і побуту молоді.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1,2], основні [1-9], додаткові [8].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Тема 10. Колективні договори і угоди.

Законодавство про колективні договори та угоди. Поняття колективного договору й угоди та їх юридична природа. Сторони колективного договору. Право на ведення переговорів та укладання колективних договорів, угод.

Зміст колективного договору. Співвідношення законодавства і колективного договору, угоди.

Сфера дії колективного договору.

Порядок ведення колективних переговорів та вирішення розбіжностей. Обов'язки сторін щодо участі в переговорах і надання необхідної інформації. Гарантії та компенсації на період переговорів.

Порядок обговорення, підписання колективного договору і строк його дії. Контроль за виконанням колективного договору та відповідальність за порушення і невиконання колективного договору. Внесення змін та доповнень до колективного договору.

Види колективних угод. Сторони й учасники угод. Генеральна угода, сторони, зміст.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1,2], основні [1, 5, 6, 12; 1-8,] додаткові [7, 8, 9].

Тема 11. Вирішення колективних трудових спорів.

Поняття і предмет колективного трудового спору (конфлікту.) Сторони колективного трудового спору. Формування вимог працівників або профспілок. Момент виникнення колективного трудового спору. Порядок утворення і вирішення колективного трудового спору примирною комісією. Незалежний посередник.

Трудовий арбітраж. Порядок вирішення колективного трудового спору трудовим арбітражем. Національна служба посередництва і примирення та її взаємодія із сторонами колективного трудового спору.

Конституційне право на страйк працівників для захисту своїх економічних і соціальних інтересів. Рішення про оголошення страйку. Керівництво страйком. Визнання страйку незаконним. Наслідки участі працівників у страйку.

Відповідальність за порушення законодавства про працю, умов колективних договорів (угод), що призвели до виникнення колективного трудового спору. Відповідальність за організацію страйку, визнаного судом незаконним.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові [1,2], основні [1, 10, 12; 1-8], додаткові [7, 8, 9].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 2		Змістовий Модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	12	12	2	2
2	Відвідування семінарських занять	1	12	12	2	2
3	Робота на семінарському занятті	10	12	120	2	20
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
5	Виконання модульної роботи	25	3	75	1	25
	Разом	-		224	-	54
	Максимальна кількість балів:		278			
	Розрахунок коефіцієнта:		0,215			
	Проміжний бал		60			
	Екзамен		40			
	Підсумковий бал		100			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система трудового права. Джерела трудового права

1. Історія становлення і розвитку трудового права як галузі права. Поняття трудового права як галузі права.

Тема 2. Поняття, форма, строки і укладення трудового договору

1. Законодавчі гарантії при укладенні трудового договору.

Тема 3. Правове регулювання переведення на іншу роботу. Зміна істотних умов праці

1. Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці.

Тема 4. Відсторонення від роботи. Призупинення дії трудового договору. Припинення трудового договору

1. Вихідна допомога під час припинення трудового договору.

Тема 5. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку

1. Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки.
2. Відпустки без збереження заробітної плати.

Тема 6. Правове регулювання нормування та оплати праці

1. Юридична відповідальність за затримку розрахунку при звільненні.

Тема 7. Спрощений режим правового регулювання трудових відносин

1. Припинення трудового договору в умовах спрощеного режиму правового регулювання трудових відносин.

Тема 8. Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність працівників

1. Письмовий договір про повну матеріальну відповідальність.

Тема 9. Правове регулювання охорони праці, праці жінок і молоді

1. Правове регулювання компенсації шкоди в разі ушкодження здоров'я працівників.
2. Правові гарантії особам, які виховують малолітніх дітей без матері.
3. Участь молодіжних організацій у розгляді питань праці і побуту молоді.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Тема 10-11. Колективні договори та угоди

1. Розвиток законодавства України про колективні договори та угоди.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не лише рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу,

	та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки 5 балів, за наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент розв'язав всі завдання абсолютно правильно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав власну позицію.
20-23	Студент розв'язав завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно розв'язав більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно розв'язав половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент розв'язав трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхово.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує власне рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Трудове законодавство» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни «Трудове законодавство» здійснюється у формі екзамену – письмово. Максимальна кількість балів за екзамен - 40 балів.

Критерії оцінювання екзамену:

Кількість балів	Значення оцінки
37-40 балів	Допущено не більше 2 незначних помилок у питаннях. Відповіді повні. Студент вільно володіє теоретичним матеріалом та аналізує завдання на високому рівні
36-26 балів	Допущено не більше 5 незначних помилок у завданнях. Відповіді повні, з незначними неточностями. Студент володіє теоретичним матеріалом та аналізує (охарактеризовує) питання на достатньому рівні.
25-15 балів	Допущено не більше 8 незначних помилок у завданнях. Відповіді з суттєвими неточностями. Студент володіє теоретичним матеріалом та аналізує (охарактеризовує) питання на низькому рівні.
14-1 балів	Допущено більше 8 помилок у завданнях. Відповіді з суттєвими неточностями. Студент не володіє теоретичним матеріалом та аналізує (охарактеризовує) питання на низькому рівні.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття трудового законодавства (законодавства про працю).
2. Система джерел правового регулювання трудових відносин.
3. Співвідношення міжнародних договорів про працю і законодавства України.
4. Недійсність умов трудових договорів, які погіршують становище працівників.
5. Рівність трудових прав громадян України, недопущення дискримінації у сфері праці.
6. Заборона мобінгу (цькування) як новела трудового законодавства.
7. Професія (вид занять), кваліфікація, Реєстр кваліфікацій.
8. Професійні стандарти.
9. Колективні договори і угоди та сфера їхнього укладення.
10. Колективні переговори як передумови укладення колективного договору, угоди.
11. Сторони, зміст та дія колективних договорів і угод.
12. Співвідношення законодавства і колективного договору, угоди, трудового договору.
13. Строки, порядок ведення переговорів, розв'язання розбіжностей, що виникають під час їх ведення, порядок розробки, укладення та внесення змін і доповнень до колективного договору, угоди, відповідальність за їхнє виконання.
14. Поняття трудового договору. Порівняльно-правова характеристика трудового та цивільного договору.
15. Трудовий контракт як особлива форма трудового договору.
16. Трудовий договір з нефіксованим робочим часом як особливий вид трудового договору.
17. Строки трудового договору.
18. Укладення трудового договору.
19. Правове регулювання переведення на іншу роботу.
20. Правове регулювання зміни істотних умов праці.
21. Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці.
22. Тимчасове переведення працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором.
23. Тимчасове переведення на іншу роботу в разі простою.
24. Підстави відсторонення працівників від роботи роботодавцем.
25. Призупинення дії трудового договору.
26. Підстави припинення трудового договору.
27. Розірвання трудового договору, укладеного на невизначений строк, з ініціативи працівника.
28. Розірвання строкового трудового договору з ініціативи працівника.
29. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

30. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з окремими категоріями працівників за певних умов.
31. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця за попередньою згодою виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника).
32. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця без попередньої згоди виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника).
33. Розірвання трудового договору з керівником на вимогу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника).
34. Вихідна допомога під час припинення трудового договору.
35. Правове регулювання робочого часу.
36. Правове регулювання часу відпочинку.
37. Правове регулювання нормування праці.
38. Правове регулювання оплати праці.
39. Спрощений режим правового регулювання трудових відносин.
40. Правове регулювання трудової дисципліни.
41. Правове регулювання матеріальної відповідальності працівників.
42. Правове регулювання охорони праці.
43. Правове регулювання праці жінок.
44. Правове регулювання праці молоді.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – загалом добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

Разом: 120 год., із них: лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год.,
модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., семестровий контроль – 30 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	IV	VII
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I. Правове регулювання індивідуальних трудових відносин					Змістовий модуль II. Правове регулювання колективних трудоуих відносин	
Лекції (бали)	<i>T1 (1бал) T2 (1бал)</i>	<i>T3 (1 бал) T4 (2 бали)</i>	<i>T 5(2 бали) T 6(2бал и) T 7 (1 бал)</i>	<i>T 8 (1бал)</i>	<i>T9 (1бал)</i>	<i>T10 (1ба л) T11 (1бал)</i>	
Семінарс ькі заняття (теми, бали)	<i>C 1 (1-11 балів) C 2 (1-11 балів) C 3 (1-11 балів)</i>	<i>C4 (1-11 балів) C 5 (1-11 балів)</i>	<i>C 6 (1-11 балів) C7 (1-11 балів) C 8 (1- 11 балів)</i>	<i>C9 (1-11 балів) C 10 (1- 11 балів)</i>	<i>C 11 (1- 11 балів) C 12 (1- 11 балів)</i>		<i>C 13 (1-11 балів) C14 (1-11 балів)</i>
Модульні КР	<i>25 балів 25 балів 25 балів</i>					<i>25 балів</i>	
СР (бали)	<i>5 балів</i>					<i>5 балів</i>	
Підсумко вий контроль (вид, бали)	<i>Екзамен (40 балів)</i>						

8. Рекомендовані джерела

Нормативно-правові акти:

1. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Ст. 375.
2. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15 березня 2022 року // Офіційний вісник України від 22.04.2022 — 2022 р., № 31, стор. 40, стаття 1634.
3. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – Ст. 4.
4. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 24. – Ст. 243.
5. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 липня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 36.
6. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22 червня 2013 р. № 5026-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 22, ст.216.
7. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – Ст. 121.
8. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII (в ред. Закону України від 21.11.2002 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 49, ст.668.
9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 22, ст.171
10. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3 березня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 227.
11. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р.
12. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.
13. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 10 грудня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 28 – Ст. 255.
14. Про професійний розвиток працівників № 4312-VI від 12 січня 2012 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 39, ст.462

Базові:

1. Трудове право: навч. посіб. / М. І. Сьомич. - Полтава : ПП Астроя, 2023. - 337 с.
2. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во. 2022. – 376 с.
3. Трудове право України: навч. посіб. / Боднарчук О. Г., Васьківська К. М., Левчук П. Р. ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. - 571 с.
4. Трудове право Європейського Союзу: монографія / О. М. Рим. - Львів : Галич-Прес, 2020. – 596 с.
5. Практикум з трудового права України: навч.-метод. посіб. / П. О. Ізуїта, О. А. Ізуїта. - Київ : Україна, 2020. - 262 с.
6. Трудове право: навч.-метод. посіб. для самост. підгот. студентів до практ. занять : напрям підгот. 081 "Право" / Л. О. Остапенко, Н. П. Павлів-Самоїл, Х. М. Маркович ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Навч.-наук. ін-т права та психології. - Львів : Растр-7, 2019. - 133 с.
7. Теоретичні засади трудового права України: підручник / [В. Л. Костюк та ін. ; заг. ред.: В.Л. Костюк, М. І. Іншин] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Нац. ун-т "Остроз. акад.", Навч.- наук. ін-т права ім. І. Малиновського. - Київ : Людмила, 2019. - 451 с.

8. Трудове право: підручник / [О. М. Ярошенко та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., чл.- кор. НАПрН України О. М. Ярошенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 3-тє вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2019. – 541 с.
9. Трудове право України: навч. посіб. / Костюченко О. Є. ; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т ДВС України, 2018. - 318 с.
10. Порівняльне трудове право: підручник / А. Л. Федорова ; Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. - Одеса : Фенікс, 2018. - 350 с.

Додаткові:

1. Про дерадянізацію законодавства України: Закон України №2215-ІХ від 21 квітня 2022 року.
2. Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 792
3. Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ, організацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. № 245
4. Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету міністрів України від 8 лютого 1995 р. № 100
5. Про затвердження форми трудового договору між працівником і фізичною особою, яка використовує найману працю, та Порядку реєстрації трудового договору між працівником і фізичною особою, яка використовує найману працю: Наказ Міністерства соціальної політики від 08.06.2001 № 260
6. Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток: Постанова Кабінету міністрів України від 19 січня 1998 р. N 45
7. Гришина Ю., Чанишева Г. Основні тенденції розвитку трудового права в умовах воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2022. Серія «Право». Випуск 71. С.376 -381
8. Буряк В.Я. Правовий механізм захисту трудових прав та законних інтересів працівників: монографія /Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка : ЛНУ ім І. Франка, 2021. – 438 с.
9. Бутинська Р.Я. Правовий статус учасників колективно-трудоових правовідносин: монографія. Львів: Видавництво «Растр-7», 2020. – 234 с.
10. Киян В, Чубар А. Окремі питання організації трудових відносин в умовах воєнного стану. Colloquium-journal. 2022. №15 (133). С.89-93
11. Дейнека В. Генеза і сутність права на працю. Підприємництво, господарство і право. №2. 2020. С. 139 – 144
12. Проект закону України «Про працю»: URL: <https://buhgalter.com.ua/news/kadrova-sprava/minekonomiki-oprilyudnilo-proekt-zakonu-ukrayini-pro-pratsyu/>

Додаткові ресурси

1. Режим доступу: www.zakon1.rada.gov.ua – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Законодавство України.
2. Режим доступу: www.pravoua.com.ua – журнал «Право України».
3. Режим доступу: www.liga.net - "Ліга", система. інформаційно-правового забезпечення.
4. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>